

Карпюк О.А., аспірант

Рада по вивченню продуктивних сил України НАН України

Рейтингова оцінка ВНЗ як фактор його конкурентоспроможності

В умовах жорсткої ринкової конкуренції в сфері освіти важливо ефективно управляти конкурентоспроможністю навчальним закладом на різних стадіях життєвого циклу, а також враховувати вплив основних конкурентоутворюючих факторів, що суттєво підвищує ефективність процесів управління.

Сьогодні надзвичайно актуальною є кількісна оцінка конкурентоспроможності ВНЗ, що спрощує аналіз відповідності освітніх послуг потребам ринку праці та співставлення освітніх продуктів-аналогів, які пропонуються різними освітніми закладами. Така оцінка дає змогу спрогнозувати обсяги реалізації освітніх послуг та частку на ринку вже на етапі проектування освітніх послуг.

Існуючі в даний час способи оцінки конкурентоспроможності освітніх послуг носять більшою мірою якісний характер; відсутня чітка науково обґрунтована система інтегральних індикаторів конкурентоспроможності окремих освітніх послуг, що знижує результативність реалізації стратегії впровадження нових видів освітніх послуг та освоєння нових ринків. Можна говорити лише про окремі спроби рейтингової оцінки навчальних закладів в Україні.

Дослідження факторів конкурентоспроможності вищої школи в Україні на сьогоднішній день виокремилось у, так би мовити, епізодичну діяльність низки організацій, серед яких особливо активними є Консорціум з удосконалення менеджмент-освіти в Україні (СЕУМЕ), Асоціація бізнес-освіти (АБО), Центр інновацій та розвитку. Саме зусиллями цих організацій з 2001 р. в Україні досліджується проблема співвідношення очікувань студентів та працедавців із реальною діяльністю ВНЗ [¹, с.223].

Заслуговує уваги концепція, відповідно якій рейтинг ВНЗ, його роль на ринку освітніх послуг визначається іміджем. Проте, для оцінки потенціалу освітнього закладу було б більш коректно використовувати інші базові категорії, такі, наприклад, як ефективність. На нашу думку, комплексне поняття ефективності роботи ВНЗ визначає показник чисельності абітурієнтів, які прагнуть вступити та отримати освіту у визначеному закладі. При цьому, більшість студентів проводить власну оцінку

¹ Босак О.В. Фактори конкурентоспроможності вищих навчальних закладів в системі формування економіки знань / О. В. Босак // Регіональна економіка. – 2008. – №4. – С.223-227

ефективності діяльності ВНЗ за наступними показниками (рис.1).

Рис. 1. Оцінка рівня конкурентоспроможності вищих навчальних закладів споживачами

У відповідності світовій практиці, а також діяльності Міністерства освіти і науки України, набуло поширення складання рейтингів ВНЗ за різноманітними критеріями. Результати наших досліджень дають підставу запропонувати моніторинг результатів діяльності ВНЗ доповнити розрахунком інтегрального показника конкурентоспроможності ВНЗ:

$$\lambda = \frac{S_1}{S_2 \cdot \alpha}, \quad (1)$$

де λ – інтегральний показник конкурентоспроможності ВНЗ;

S_1 – кількість передбачуваних абітурієнтів (кількість осіб, які подали заяви);

S_2 – кількість очікуваних абітурієнтів (які могли б подати заяви – потенційна кількість випускників ЗОНЗ);

α – коефіцієнт об'єктивного вибуття (на військову службу, здобуття професійної освіти та самозайняті особи).

Таке ранжування за інтегральним показником дозволить визначити місце ВНЗ на ринку освітніх послуг, в тому числі оцінити результативність роботи ВНЗ всіх форм власності, в тому числі приватного сектору.

ЗАЯВКА
на участь у науково-практичній конференції
“Шляхи та інструменти модернізаційного прориву економіки
України”

П.І.Б. Карпюк Ольга Анатоліївна

Науковий ступінь – — (аспірант)

Вчене звання – —

Посада – асистент кафедри економіки і менеджменту

Установа – Рада по вивченню продуктивних сил країни НАН України

Адреса для листування – м. Житомир, вул. Селецька 17, кв.21

Контакти: тел. 0977578338, 0938270297;

e-mail – olya.karpyuk@mail.ru

Тема доповіді – **Рейтингова оцінка ВНЗ як фактор його конкурентоспроможності**

Форма участі – заочна